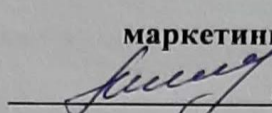

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра маркетингу та логістики

«Затверджую»

Завідувач кафедри
маркетингу та логістики

 Лишенко М.О.

“ 08 ” 07 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

ПП 5 Маркетинг цінних паперів

Спеціальність: *075 Маркетинг*

Освітня програма: *Маркетинг*

Спеціальність: *072 Фінанси, банківська справа та страхування*

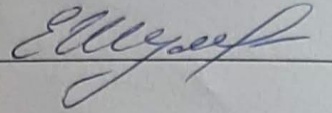
Освітня програма: *Фінанси, банківська справа та страхування*

Факультет: *Економіки і менеджменту*

2020 – 2021 навчальний рік

Робоча програма з *Маркетингу цінних паперів* для студентів спеціальностей *075 Маркетинг, 072 Фінанси, банківська справа та страхування*

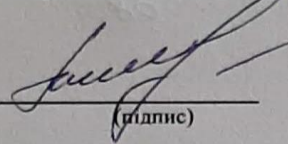
Розробник: Шумкова О.В. к.е.н., доцент

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри *маркетингу та логістики*

Протокол від « 23 » червня 2020 року № 15

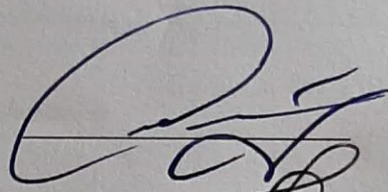
Завідувач кафедри

(підпис)

(Лишенко М.О.)
(прізвище та ініціали)

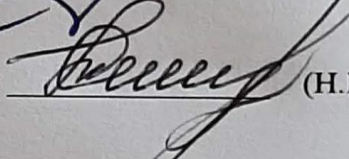
Погоджено:

Гарант освітньої програми

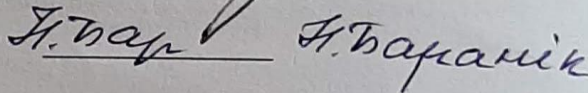
(Ю.Л.Данько)

Декан факультету економіки і менеджменту

(Н.І.Строченко)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

Зареєстровано в електронній базі: дата: 08.07 2020 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: <i>07 Управління та адміністрування,</i> (шифр і назва)	<i>За вибором</i>	
	Напрямок підготовки: (шифр і назва)		
Модулів – 2	Спеціальність: <i>075 Маркетинг,</i> <i>072 Фінанси, банківська справа та страхування</i> (шифр і назва) Професійне спрямування: -	Рік підготовки:	
Змістових модулів: 3		2020-2021-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: -		Курс	
		3	
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		5	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента - 3	Лекції		
	30 год.		
	Практичні, семінарські		
	16 год.		
	Лабораторні		
	-		
	Самостійна робота		
	44 год.		
	Індивідуальні завдання:		
	-		
Вид контролю:			
<i>залік</i>			

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 51,1/48,9 (46/44)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1 Мета вивчення навчальної дисципліни: формування системи знань з теоретичних і практичних основ реалізації маркетингу цінних паперів за допомогою фінансових посередників та аналізу фінансових продуктів.

2.2 Завдання навчальної дисципліни: визначення потреб споживача та можливостей їх задоволення на ринку цінних паперів, послідовності здійснення маркетингу на ринку цінних паперів; набуття вмінь аналізу та оцінювання вартості цінних паперів, визначення конкурентних переваг і вад окремих видів фінансових інструментів ринку цінних паперів.

Вивчення навчальної дисципліни «Маркетинг цінних паперів» передбачає формування у студентів компетентностей

№	Вид програмних компетентностей	Програмна компетентність	Шифр
1	Загальні	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ЗК 6
2		Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ЗК 7
3		Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.	ЗК 8
4		Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	ЗК 9
1	Фахові (спеціальні)	Здатність виявлення та обґрунтування пріоритетних напрямків організації власного бізнесу.	ФК 10
2		Здатність оцінювати економічні параметри фінансових послуг та нормативів діяльності різних фінансових інструментів.	ФК 11
3		Здатність розраховувати економічну ефективність проектів, оцінювати альтернативи з урахуванням фінансових та маркетингових ризиків.	ФК 12

2.3 Програмні результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Маркетинг цінних паперів» студент повинен бути здатним продемонструвати такі результати навчання:

№	Програмні результати навчання	Шифр
1	Застосовувати інноваційні підходи щодо провадження маркетингової діяльності ринкового суб'єкта, гнучко адаптуватися до змін маркетингового середовища.	ПРН 8
2	Демонструвати вміння застосовувати міждисциплінарний підхід та здійснювати маркетингові функції ринкового суб'єкта.	ПРН 11

3. Програма навчальної дисципліни

*(Затверджена Вченою радою СНАУ,
протокол № 7 від 26 грудня 2018 року)*

Змістовий модуль 1. Загальні основи функціонування ринку цінних паперів

Тема 1. Використання принципів маркетингу у сфері обміну цінними паперами. Вступ. Предмет і завдання курсу. Види аудиторної та самостійної роботи студентів. Організація перевірки знань. Необхідна література для

самостійної роботи. Значення і сутність маркетингу. Передумови використання принципів маркетингу у сфері обміну цінних паперів. Місце ринку цінних паперів у системі фінансового ринку. Еволюція ринку цінних паперів. Функції та завдання ринку цінних паперів. Принципи функціонування ринку цінних паперів. Характеристика цінних паперів пайових (акції), боргових (облігації, векселі, казначейські зобов'язання), похідних (варанти, ф'ючерси, опціони). Структура ринку цінних паперів: за економічною функцією та стадією обігу (первинний, вторинний), рівнем організації (організований, біржовий, неорганізований), територіальною ознакою (світовий, регіональний, національний), типом інструментів (інструменти позики, власності, похідні). Суб'єкти фондового ринку: емітенти (акціонерні компанії, корпорації, урядові установи, муніципальні органи), інвестори (індивідуальні особи, інституційні інвестори — холдинги, фінансові групи та компанії, інвестиційні компанії, страхові та пенсійні фонди тощо), фінансові посередники (брокери, дилери, банківські установи). Види банківських послуг на ринку цінних паперів.

Тема 2. Сутність маркетингових досліджень на ринку цінних паперів.

Маркетингова інформація та її класифікація. Джерела маркетингової інформації. Навколишнє бізнес-середовище та мікросередовище підприємства як об'єкти маркетингових досліджень. Учасники маркетингового процесу, який опосередковує рух цінних паперів від емітентів до інвесторів при прийнятті управлінських рішень. Класифікація маркетингової інформації, яка використовується операторами ринку цінних паперів. Типи маркетингових досліджень на ринку цінних паперів. Складові процесу маркетингового дослідження на ринку цінних паперів. Модель маркетингової інформації системи торгівця цінними паперами.

Змістовий модуль 2. Оцінка інструментів ринку цінних паперів

Тема 3. Аналіз та оцінювання вартості цінних паперів. Основні характеристики цінних паперів. Способи первинного розміщення цінних паперів: андеррайтинг, відкрите розміщення, прямий продаж. Поняття акції. Умови випуску акцій. Типи акцій. Характеристика звичайних та привілейованих акцій. Майнові та немайнові права акціонера. Пакет акцій (значний та контрольний). Ціна акції: номінальна, емісійна, балансова, ринкова. Фінансові показники оцінки акцій. Ринок облігацій. Класифікація облігацій: за методом забезпечення; строком погашення; методом виплати доходу; цільовим призначенням. Фактори впливу на ціну облігації. Оцінка якості облігацій. Оцінка вартості облігації. Оцінка конвертованої облігації. Оцінка дисконтної облігації. Оцінка очікуваної віддачі акцій та облігацій з боку інвестора. Ринок векселів. Особливості векселя як боргового цінного папера. Функції векселя: короткострокового кредиту; платежу; контролю; скорочення грошової та кредитної маси в обігу. Види векселя: простий, переказний. Форми векселя: комерційний, фінансовий, казначейський. Дисконт та ціна врахування векселя. Дисконтний ринок. Операції банків з векселями. Похідні цінні папери. Суть та основні види похідних цінних паперів (деривативів). Функції страхування та отримання спекулятивного прибутку. Ф'ючерс. Коротка та довга позиції. Порядок укладання ф'ючерсної угоди. Маржа початкова та варіаційна. Оцінка результату ф'ючерсного контракту. Особливості опціонного

контракту. Взаємодія учасників опціонного контракту. Опціони пут і колл. Довга та коротка позиції з опціону. Види опціонних операцій. Прості та складні стратегії опціонного ринку. Відмінності опціонів і ф'ючерсів. Варант. Вартість варанту. Мотиви випуску варантів емітентом та його перевага для утримувача.

Змістовий модуль 3. *Управління портфелем цінних паперів*

Тема 4. *Формування портфеля цінних паперів та управління ним.*

Портфель цінних паперів. Принципи формування інвестиційного портфеля. Мета створення портфеля. Види портфелів цінних паперів: індивідуальний і підприємства. Типи фондових портфелів: за рівнями ризику та ліквідності, спеціалізацією основних видів фінансових інструментів. Характеристика портфеля стабільного, прибуткового та зростання. Ризики портфелів цінних паперів. Ризики, пов'язані з інвестуванням у фінансові активи (фінансові, кредитні (відсотковий, ризик ліквідності), інфляційні, валютні). Співвідношення ризику і доходу. Ризики систематичні та несистематичні. Методи вимірювання ризиків портфельних інвестицій (середньоквадратичних стандартних відхилень — коваріації і варіації, бетакоефіцієнт, модель оцінки капітальних активів САРМ, лінії надійності ринку та ін.). Управління портфелем цінних паперів. Диверсифікація. Алгоритм дослідження мотивів поведінки портфельних інвесторів.

Тема 5. *Розробка методів діагностики привабливості цінних паперів.*

Розробка процедури прогнозування прибутковості боргових цінних паперів. Чинники, що визначають якість боргового зобов'язання, зокрема, фактори ризику. Характеристики для дослідження стану позичальника. Використання методів прогнозування прибутковості акцій. Види ризику на фондовому ринку. Запитання для відбору акцій. Інформаційна підтримка прийняття рішень селекції акцій. Процедура оцінки статистичних параметрів акцій та формування фондового портфеля.

Тема 6. *Управління та регулювання діяльності ринку цінних паперів.*

Фондова біржа – елемент вторинного ринку цінних паперів. Функції, завдання, принципи функціонування фондової біржі. Історія виникнення фондових бірж. Систематизація фондових бірж світу. Міжнародні організації в системі регулювання ринку цінних паперів (Міжнародна організація комісій з цінних паперів, Міжнародна федерація фондових бірж). Особливості регулювання міжнародних ринків цінних паперів. Форум Європейських Комісій з цінних паперів. Директиви ради ЄС у сфері фінансових послуг. Фондові та біржові індекси. Сутність та порядок обчислення індексів зміни курсу акцій. Характеристика іноземних індексів курсу акцій (Dow Jones Index, Actuaries Share, NIKKEY тощо). Фондові та біржові індекси. Сутність та порядок обчислення індексів зміни курсу акцій. Характеристика іноземних та українських фондових індексів. Управління та правове регулювання ринку цінних паперів. Сутність і причини регулювання ринку цінних паперів. Завдання і методи регулювання. Складові процесу регулювання. Форми регулювання. Саморегулювні організації (NASD, ПАРТАД, ПФТС тощо). Переваги та недоліки їх участі в процесі регулювання. Правова база становлення та розвитку ринку цінних паперів в Україні.

4. Структура навчальної дисципліни

Номери і назви тем	Кількість годин					
	денна форма					
	у тому числі					
	усього	л	п	лаб	інд	с.р.
Модуль 1. Сутність та особливості функціонування ринку цінних паперів						
Змістовний модуль 1. Загальні основи функціонування ринку цінних паперів						
Тема 1. Використання принципів маркетингу у сфері обміну цінними паперами.	14	6	2	-	-	6
Тема 2. Сутність маркетингових досліджень на ринку цінних паперів	8	2	-	-	-	6
Разом у 1-му модулі	22	8	2	-	-	12
Модуль 2. Діагностика привабливості цінних паперів						
Змістовий модуль 2. Оцінка інструментів ринку цінних паперів						
Тема 3. Аналіз та оцінювання вартості цінних паперів.	34	12	12	-	-	10
Змістовий модуль 3. Управління портфелем цінних паперів						
Тема 4. Формування портфеля цінних паперів та управління ним	16	4	2	-	-	10
Тема 5. Розробка методів діагностики привабливості цінних паперів	12	-	-	-	-	12
Тема 6. Управління та регулювання діяльності ринку цінних паперів	6	6	-	-	-	-
Разом у 2-му модулі	68	22	14	-	-	32
Усього годин	90	30	16			44

5. Теми та план лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Використання принципів маркетингу у сфері обміну цінними паперами 1. Передумови використання принципів маркетингу у сфері обміну цінних паперів 2. Місце ринку цінних паперів у системі фінансового ринку	2
2	Тема 2. Ринок цінних паперів як механізм залучення фінансових активів 1. Еволюція ринку цінних паперів 2. Функції, завдання та принципи функціонування ринку цінних паперів	2
3	Тема 3. Структура і суб'єкти ринку цінних паперів 1. Структура ринку цінних паперів 2. Суб'єкти ринку цінних паперів	2
4	Тема 4. Сутність маркетингових досліджень на ринку цінних паперів 1. Маркетингова інформація та її класифікація 2. Складові процесу маркетингового дослідження на ринку цінних паперів	2
5	Тема 5. Аналіз та оцінювання вартості цінних паперів 1. Цінні папери як грошові документи 2. Основні характеристики цінних паперів	2
6.	Тема 6. Ринок акцій 1. Поняття акції та умови її випуску, типи акцій 2. Фінансові показники оцінки акцій	2
7	Тема 7. Ринок облігацій 1. Поняття облігації та їх класифікація 2. Фактори впливу на ціну облігації	2
8	Тема 8. Оцінка вартості облігацій 1. Оцінка конвертованої облігації 2. Оцінка дисконтної облігації 3. Оцінка очікуваної віддачі акцій та облігацій з боку інвестора	2
9	Тема 9. Ринок векселів 1. Особливості векселя як боргового цінного папера та його функції 2. Види та форми векселя 3. Дисконт та ціна врахування векселя	2
10	Тема 10. Похідні цінні папери 1. Суть та основні види похідних цінних паперів (деривативів) 2. Ф'ючерс та порядок укладання ф'ючерсної угоди 3. Особливості опціонного контракту 4. Варант та його вартість	2
11	Тема 11. Формування портфеля цінних паперів 1. Поняття портфеля цінних паперів 2. Формування портфеля цінних паперів	2
12	Тема 12. Управління портфелем цінних паперів 1. Активна форма управління портфелем цінних паперів 2. Пасивна форма управління портфелем цінних паперів	2
13	Тема 13. Фондова біржа і організація біржової діяльності 1. Фондова біржа, її завдання, функції та принципи функціонування 2. Історія виникнення фондових бірж	2
14	Тема 14. Міжнародні організації в системі регулювання ринку цінних паперів	2

	1. Особливості регулювання міжнародних ринків цінних паперів 2. Фондові та біржові індекси	
15	Тема 15. Управління та правове регулювання ринку цінних паперів 1. Сутність, завдання і методи регулювання ринку цінних паперів 2. Складові процесу та форми регулювання ринку цінних паперів	2
	Разом	30

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Ознайомлення з сутністю і організацією маркетингової діяльності на ринку цінних паперів	2
2	Визначення фінансових показників оцінки акцій	2
3	Розрахунок основних показників ціни акцій	2
4	Визначення показників оцінки вартості облігації	2
5	Розрахунок вартості облігації	2
6	Розрахунок очікуваної віддачі акцій та облігацій з боку інвестора	2
7	Визначення сум дисконту та ціни врахування векселя	2
8	Проведення аналізу портфеля цінних паперів	2
	Разом	16

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Використання принципів маркетингу у сфері обміну цінними паперами. 1. Поняття ринку цінних паперів. 2. Операції банків з цінними паперами.	6
2	Сутність маркетингових досліджень на ринку цінних паперів. 1. Модель маркетингової інформації системи торговця цінними паперами. 2. Методологічне підґрунтя здійснення маркетингового дослідження цінних паперів	6
3	Аналіз та оцінювання вартості цінних паперів. 1. Визначення сум дисконту. (Ціна врахування векселя). 2. Оцінка вартості цінних паперів	10
4	Формування портфеля цінних паперів та управління ним. 1. Управління портфелем цінних паперів. 2. Диверсифікація. 3. Алгоритм дослідження мотивів поведінки портфельних інвесторів.	10
5	Розробка методів діагностики привабливості цінних паперів. 1. Розробка процедури прогнозування прибутковості боргових цінних паперів. 2. Використання методів прогнозування прибутковості акцій. 3. Інформаційна підтримка прийняття рішень селекції акцій	12
	Разом	44

8. Методи навчання

1 Методи навчання за джерелом знань:

1.1 *Словесні*: розповідь, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), лекція, робота з книгою (читання, переказ, виписування, конспектування опорних конспектів тощо).

1.2 *Наочні*: демонстрація, спостереження.

1.3 *Практичні*: практична робота.

2 Методи навчання за характером логіки пізнання:

2.1 *Аналітичний* (суть: розклад цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак).

2.2 *Синтез* (суть: з'єднання виділених аналізом елементів чи властивостей предмета, явища в одне ціле).

2.3 *Індуктивний* (суть: вивчення предметів чи явищ від одиничного до загального).

2.4 *Дедуктивний* (суть: вивчення предметів чи явищ від загального до одиничного).

3 Методи навчання за характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів:

3.1 *Проблемний* (програмно-інформаційний)

3.2 *Частково-пошуковий* (евристичний)

3.3 *Дослідницький*

3.4 *Репродуктивний* (суть: можливість застосування вивченого на практиці)

3.5 *Пояснювально-демонстративний*

4 Активні методи навчання

Використання технічних засобів навчання, мозкова атака, диспути, ділові та рольові ігри, використання проблемних ситуацій, групові дослідження, самооцінка знань, імітаційні методи навчання (побудовані на імітації майбутньої професійної діяльності), використання навчальних та контролюючих тестів, використання опорних конспектів лекцій.

5 Інтерактивні технології навчання

Використання мультимедійних технологій, case-study (метод аналізу конкретних ситуацій), діалогове навчання, співробітництво студентів (кооперація).

9. Методи контролю

1. Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ЄКТС

2. Проведення проміжного контролю протягом семестру (проміжна атестація)

3. Полікритеріальна оцінка поточної роботи студентів:

- рівень знань, продемонстрований на практичних заняттях;
- активність під час обговорення питань, що винесені на заняття;
- експрес-контроль під час аудиторних занять;
- самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань;
- виконання аналітично-розрахункових завдань;

- результати письмового тестування;
- результати тестування в Moodle при дистанційній формі навчання;
- письмові завдання при проведенні контрольних робіт;
- виробничі ситуації тощо.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота								С Р С	Разом за модулі та СРС	Ате- ста- ція	Сума
Змістовий модуль 1 - 25 балів			Змістовий модуль 2 –20 балів		Змістовий модуль 3 – 25 балів						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	15	85 (70+15)	15	100
5	10	10	10	10	10	5	10				

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	
75-81	C	
69-74	D	
60-68	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Маркетинг цінних паперів. Конспект лекцій для студентів 4 курсу спеціальності 075 «Маркетинг» освітнього рівня «Бакалавр» денної та заочної форм навчання / Суми, 2018.- 74 с.

2. Маркетинг цінних паперів. Методичні рекомендації до виконання практичних занять та самостійної роботи для студентів 4 курсу напрямку підготовки 6.030507 «Маркетинг» / Суми, 2015.- 31 с.

3. Маркетинг цінних паперів. Робочий зошит до проведення практичних занять для студентів 4 курсу напрямку підготовки 6.030507 «Маркетинг», спеціальності 075 «Маркетинг» денної та заочної форми навчання» / Суми, 2017.- 32 с.

4. Курс «Маркетинг цінних паперів» в системі MOODLE. URL: <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=1990>

13. Рекомендована література

Базова:

1. Базилевич В.Д. Цінні папери: посібник К.: Знання, 2016. 1094 с.
2. Базилевич В.Д. Цінні папери: практикум. К.: Знання, 2016. 791 с.

3. Базилевич В.Д. Фондовий ринок: Підручник. В 2-х кн. Затверджено МОН К.: Знання, 2015. 621 с.
4. Бенджамін А. М. Аналіз цінних паперів: навч. пособ. К. : Лири-К, 2015. - 880 с.
5. Ваніна Н. М. Ринок цінних паперів. Практикум : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2014. - 176 с.
6. Васюренко О.В. Банківські операції. Навчальний посібник для ВНЗ - 7-е вид., перероб. і доп. Р - К.: Ліри-К, 2016. - 318 URL: <http://lib.istu.edu.ua/index.php?p=23&id=502&par=427>
7. Дзюблюк О.В. Банківські операції. URL: <http://economic.social/operatsii-bankovskie/bankivski-operatsiji-pidruchnik-red-den-prof252.html>
8. Еш С. М. Фінансовий ринок. URL: http://shron.chtyvo.org.ua/Esh_Svitlana/Finansovyi_rynok.pdf
9. Прасолова С.П. Банківські операції. Видавництво: Центр навчальної літератури, 2017. 568. URL: http://diplomvkarmane.org.ua/attachments/2388_bank_oper_prasolova.pdf
10. Стойко О.Я. Банківські операції: URL: <http://enbv.narod.ru/text/Econom/finance/stoyko/index.html>
11. Шелудько В. М. Фінансовий ринок: підручник. 3-тє вид., стер. - К. : Знання, 2015. - 535 с.

Допоміжна:

1. Банківські операції: підручник для студентів економічних спеціальностей / А.М. Мороз, М.І. Савлук, М.Ф. Пудовкіна та ін.; за ред. А.М. Мороза. – К.: КНЕУ. – 2012. – 476 с.
2. Вовчак О.Д. Кредит і банківська справа: підручник К.: Знання, 2014. – 564 с.
3. Копилук О.І., Музичка О.М. Банківські операції : навч. посібник. 2-ге вид., випр. і доп.. К.: Центр учбової літератури, 2015. 536 с.
4. Левченко Л.В. Гроші та кредит: навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2015.-224 с.
5. Редченко К.І. Стратегічний аналіз у бізнесі: Навч. посібник.-2-е вид., доп. - Львів: “Новий світ-2000”, “Альтаїр-2002”, 2013.-272с.

14. Інформаційні ресурси

1. URL: www.me.gov.ua – офіційний сайт Міністерства економіки України
2. URL: www.minfin.gov.ua – офіційний сайт Міністерства фінансів України
3. URL: www.aub.com.ua – Асоціація українських банків.
4. URL: www.securities.org.ua – інтернет - бібліотека "Цінні папери України".
5. URL: www.smida.gov.ua – система розкриття інформації на фондовому ринку України.
6. URL: www.ssmc.gov.ua – Національна комісія з цінних паперів і фондового ринку.